

V

Andrea Accardi
Executive Chef

ITALOV V KUCHYNĚ

Čtyři muži, kteří naučili Čechy jíst s gu

“

Někteří lesníci se s tím neshmířili, protože tam nejsou žádné vyřezávané trámy a kolem oken není ostění a podobné tradiční věci, které mají především zdobit.
(Martin Rajniš)

Lesní fata morgana

Nová budova správy lesů na Flekačkách u Písku tak přirozeně splývá s okolím, že se zdá skoro neviditelná. Na lehce svahité louce a s lesem v pozadí působí křehce, až skoro nehmotně.

Autor:
Petr Volf

Foto: Andrea Thiel Lhotáková, Radka Ciglerová

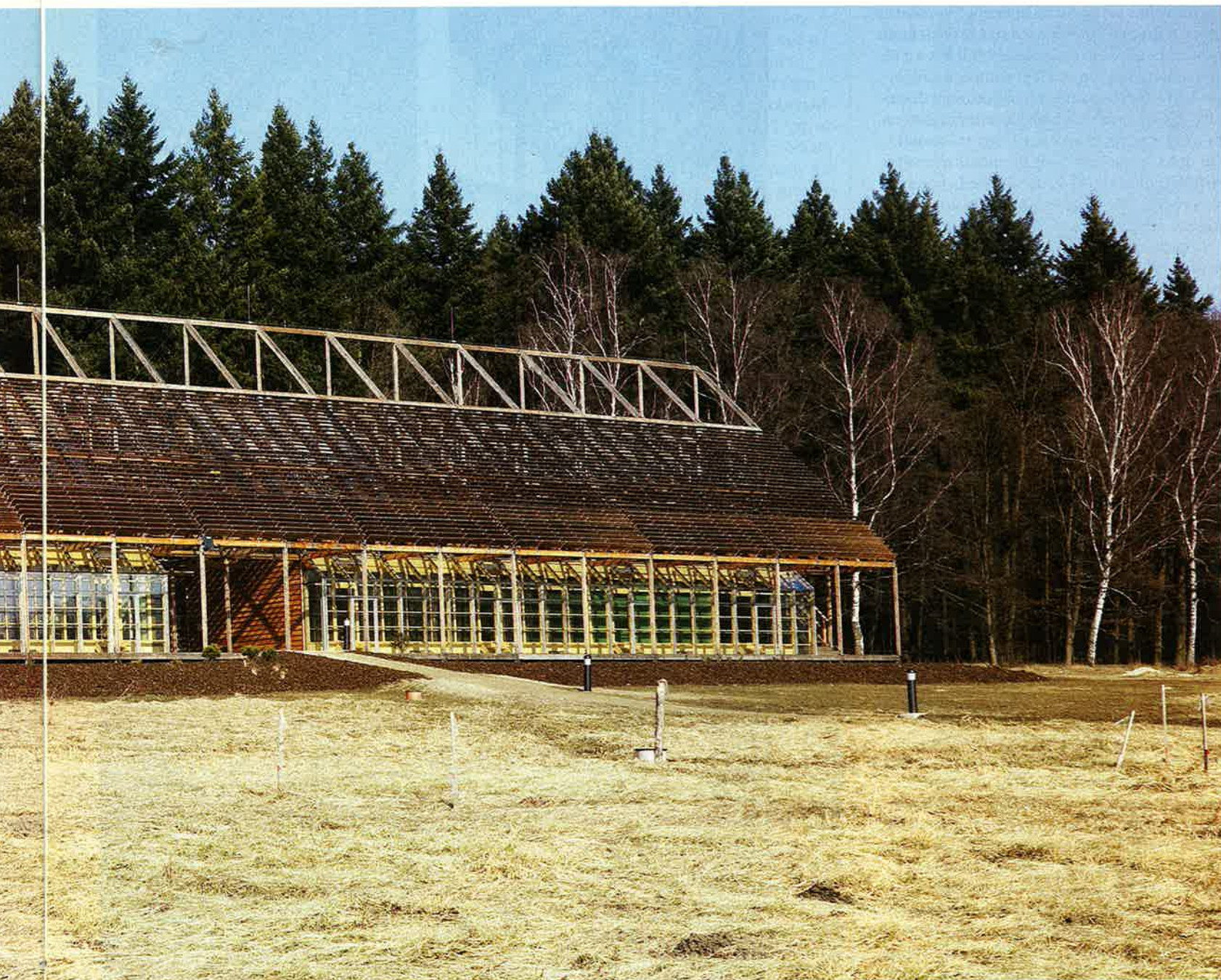
Její slupku a kostru tvoří dřevo, má bohatě prosklené průčelí a všechno drží pohromadě šrouby spolu s důmyslnými ocelovými táhly. Budova písecké lesní správy byla dokončena loni v létě, ale kolaudace proběhla až uprostřed zimy, v úterý

1. února 2011. Mělo by v ní být nejenom sídlo administrativy a bydlení pro správce, ale počítá se tu také s vybudováním informačního centra, protože na Flekačkách, jak se lokalita nazývá, se křižuje několik zajímavých turistických tras vedoucích rozsáhlými píseckými lesy. Pro představu: město Písek jich obhospodařuje více než šest a půl tisíce hektarů (to je přes 65 milionů metrů čtverečních), což je nejenom obrovské bohatství, ale pochopitelně také dost velká starost a zodpovědnost. Z obou boků Lesovny vedou přímá schodiště na plochou střechu, takže stavba může sloužit také jako pozorovatelná pro každého, kdo se

chce na vlastní oči přesvědčit, jak kvalitně je zdejší krajina utvářena a kultivovaná.

Na rozhraní

Lesovna, kterou navrhl šestašedesátiletý architekt Martin Rajniš spolu se svými mladšími kolegy Martinem Klodou a Davidem Kubíkem, rozměry odpovídá parcele, na které vyrostla, ale citlivě reaguje – i přes svou moderní podobu – také na širší architektonické souvislosti, tedy na způsob, jakým se v okolí odněpaměti staví. Neupozorňuje na sebe, nepředvádí se. Pokud něco zdůrazňuje, tak především pokoru, a v tomto

ohledu nejde jenom o to, že při stavbě bylo použité smrkové, jedlové a modřínové dřevo. Směrem na sever, odkud je nejviditelnější, má šikmou (pultovou) „střechu“, která se sklání od lesa k louce, kdežto z opačné strany, od silnice na Písek, ukazuje rovná „záda“, která se pohledově opírají o hradbu složenou z nádherně rostlých jehličnanů.

Z kratších stran připomíná Lesovna tvarem klín, jenž tvoří předěl mezi dvěma pásmy, lesním a lučním, neboli otevřeným a uzavřeným světem. Protože je však její hmota vizuálně velmi prostupná, tak obě sféry ve skutečnosti propojuje: jako brána do lesa, která voní prys-

kyřicí. A protože je postavena na betonových patkách, pouze minimálně zatěžuje parcelu. Pokud by se někdy v budoucnosti omrzela a odstranila, zůstane po ní jenom stín, což je princip, který architekt Martin Rajniš u většiny svých staveb důsledně dodržuje (za všechny jmenujme nejznámější z nich, Novou poštovnu na Sněžce). U jeho projektů se nehlobí základy ani se nepokládají masivní betonové desky, které jdou „smazat“ jedině za pomoci pár deka semtexu.

Dům bez parohů

„Na tenhle barák jsem se hodně těšil, protože si myslím, že se v něm povedl uceleně usku-

Budova vyrostla na mírně svažité louce, pod jižním okrajem lesa. Její autoři vytvořili architekturu, která na sebe nesoustřeďuje nadbytečnou pozornost – v pravém slova smyslu splývá s okolní krajinou.

tečnit velmi jednoduchý koncept," konstatuje Martin Rajniš. „Dům se otevírá prosklenými plochami směrem nejlepších vyhlídek a z téhož směru padá intenzivní slunce, které jej prohřívá. Lesovna má dvoutraktovou dispozici – jeden trakt je chodba, druhým jsou na ni z obou stran kolmo posazeny místnosti.“ Od doby „vejminku“, jež na začátku nového tisíciletí navrhl pro fotografa Pavla Štechu v Černošicích, se jedná o zásadní kompozici, kterou uplatňuje na většině svých staveb.

Lesovna má předřazenou zimní zahradu, která plní roli pasivního slunečního kolektoru; před ní je ještě vetknuta terasa. „Vlastní hmota domu je v podstatě kvádr," pokračuje architekt. „Ale protože je hluboko v nás zakořeněna představa domu se sedlovou střechou, tak jsme nad tímhle vztyčili dřevěnou konstrukci určenou ke stínění, která je jak proporcerami, tak spádem její příbuzná.“ Jak moc příbuzná? „Řekl bych, že je to její rodná sestřenice," odpovídá po chvíli přemýšlení architekt.

Návrh, který ve veřejné architektonické soutěži zvítězil, byl sice hotový už v roce 2006, ale stavět se začalo až o tři roky později; samotná realizace pak trvala půldruhého roku. Ačkoliv Lesovna ukazuje kvalitní alternativu, jak může vypadat soudobá architektura, která svým „chováním“ prakticky vůbec nezatěžuje krajinu, její přijetí mezi budoucími uživateli není bezvýhradně nadšené. Odezva je spíše chladnější, rozpačitá. Zdá se, že je to zřejmě příliš nezvyklá stavba. Architekt Martin Rajniš si to uvědomuje. „Většina klientů by měla nejraději roubenku s parohama, a kdyby to řekli na začátku, tak jim ji navrhneme," říká. „Jenže chtěli moderní barák, ekologický, se vztahem k přírodě. Tak jsme to udělali právě tak, aby takový mohl opravdu být. Ale někteří lesníci se s tím nesmířili a nesmíří patrně celý život, protože tam nejsou žádné vyřezávané trámy a kolem oken není ostění a podobné tradiční věci, které mají především zdobit.“ Jenže kdyby se tak bývalo bylo stalo, s velkou pravděpodobností by nebylo o čem psát a na Flekačkách by nevyrostl dům, na nějž je dobré se podívat na vlastní oči, protože ve skutečnosti vypadá ještě zajímavěji než na fotografiích.

V Dienzenhoferově rytmu

Martin Rajniš je pokládán za enfant terrible současné české architektury, v níž se pohybuje už čtyřicet let. Ještě mu nebylo třicet, když spolu s Johnem Eislerem a Miroslavem Masákem navrhl obchodní dům Máj, jednu z nejdůležitějších staveb 70. let dvacátého století, která už byla dokonce prohlášena nemovitou kulturní památkou (2006). Je to velmi osobitý autor, který se v životě i v architektuře ubírá vlastní cestou a jehož vzorem je architekt Karel Hubáček, autor legendárního vysílače a hotelu na Ještědu. V poslední době na sebe

Po celé délce jižního průčelí probíhá předřazená zimní zahrada, která plní především roli pasivního slunečního kolektoru.

Podélná dřevěná terasa je posledním výběžkem domu, který navozuje dojem, jako by se postupně rozpouštěl v krajině.

U staveb v přírodním prostředí zůstává i ve 21. století zásadní otázkou sklon střechy. Architekti se zde rozhodli pro pultovou, jejíž dřevěné lamely slouží ke stínění budovy.

upozornil hráňovými stavbami, jimiž loni reprezentoval Českou republiku na bienále architektury v Benátkách.

Chce, aby architekturu ovlivňovalo co nejméně byrokratických nařízení, které ve výsledku stavění komplikují, zdržují, prodražují – především odcizují lidem. Má nezpochybnitelný talent pro originální pohled na zaběhané věci, umí je vidět v jejich nezdeformované podobě, čímž inspiruje zejména o generaci mladší architektury a studenty, kteří se ještě nenechali semlít soukolím praxe.

Hlavně se nebojí riskovat. Všeobecně největší pozornost vzbuzují jeho dřevěné věže, důmyslné pozorovatelný, s nimiž začal v roce 2006 na pozemku u své chalupy v Jizerských horách. Jedna sice na vrchu Podhůra u Chrudimi po ataku vichřice v roce 2008 spadla (Bára I), ale ani architekt, ani město coby investor se nenechali odradit a do roka vyrostla její varianta (Bára II), která by měla být schopna čelit i nejbrutálnější smrti.

„Na věžích se mi líbí, jak trčí ze země nahoru,“ usmívá se Martin Rajniš a odmítá, že by jeho pozorovatelný měly něco společného s nějakým filozofickým konceptem. „Věž je pro

mě prostý životní nástroj. Falické symboly mě celý život zajímají, ale hlavní je, že věž je kromě toho ve své podstatě hravá: není to stavba, která by – jako třeba obchodní dům – sváděla k nepravostem.“ Ačkoliv se obchodním domem kdysi proslavil, jako určitý typ architektury je to podle něj v podstatě ubohost, protože promyšlené útočí na nejnižší pudy a je určen k tomu, aby lidi utráceli peníze, které si v pracovním procesu tvrdě vydělali.

On sám má práce pořád dost. „Konečně jsme dosáhli rychlosti jednoho Dienzenhofera,“ pochvaluje si. Co takový „jeden Dienzenhofer“ znamená? „To je deset baráků za rok, množství, které architekt Dienzenhofer zvládal po celý svůj život v osmnáctém století,“ odpovídá Rajniš. Jeho studio e-MRAK dostává každoročně více než stovku nabídek na projekt, jež musí vytrítit podle toho, do jaké míry jsou jednak zajímavé, jednak reálné. „Důležitým kritériem, podle kterého se rozhodujeme, je místo, kde se má stavět. Místo je naprosto zásadní. Když je dobré místo, pámbůh a síla je na tvé straně a všechno je snadné, protože se to dá navrhnout nejjednodušším způsobem. Dům se nemusí nijak pitvořit.“ Ostatně píscká Lesovna je toho hmatatelným důkazem. ★

Martin Rajniš (*1944)

Martin Kloda (*1969)

David Kubík (*1980)

BUDOVA SPRÁVY LESŮ

Místo: Písek-Flekačky
Autoři: Martin Rajniš, Martin Kloda, David Kubík / e-MRAK
Spolupráce: David Pavlišta, Eliška Janečková
Projekt: 2006
Realizace: 2009–2010
Zastavěná plocha: 598 m²
Užitná plocha: 520 m²
Cena: 19 798 293 korun (bez DPH)

Vnitřní prostory působí příjemně, protože jsou do značné míry otevřené a jako takové můžou dobře „dýchat“. Použité světlé dřevo tento pocit zvýrazňuje. Členění interiéru je logické, přehledné – a funkční.